

INTERJÚ A BÚCSÚZÓ DÉL-AFRIKAI NAGYKÖVET ASSZONNYAL

Az interjút készítette: Bagi Judit
okleveles politológus, szociológus hallgató
IDResearch Kft.
bagi@publikon.hu

Magyarországi tartózkodása és nagyköveti kinevezése óta milyen területek voltak a legfontosabbak Nagykövet Asszony számára?

A Dél-afrikai Köztársaság célkitűzései között szerepel a két ország gazdasági, kulturális, diplomáciai és az oktatás területén történő együttműködésének erősítése. Magyarországi tartózkodásom ideje alatt az említett területek mindegyikén, valamint általában két ország közötti kapcsolat továbbépítésén dolgoztam.

Hogy érezte magát Magyarországon a Dél-Afrikában élő családjá és barátai nélkül?

Nagyon jól éreztem és érzem magam Magyarországon, természetesen hiányzik az otthonom, de igazi megtiszteltetésnek érzem, hogy egy ilyen gyönyörű és nagy történelmi múlttal rendelkező országban képviselhettem a hazámat.

Hogyan látja a Dél-afrikai Köztársaság és az Európai Unió jelenlegi kapcsolatrendszerét? Mit gondol a két- és többoldalú kapcsolatokban rejlő lehetőségekről?

A Dél-afrikai Köztársaság 1994 óta jól működő kapcsolatot ápol az Európai Unióval. A felek stratégiai partnerei egymásnak, melynek következtében erősödött a köztük fennálló politikai együttműködés is. A politikai kooperációnak köszönhetően a Dél-afrikai Köztársaság és az Európai Unió vezetői rendszeresen tárgyalnak a fél éves miniszteri és éves csúcstalálkozókon.

A Dél-afrikai Köztársaság és az Európai Unió egyaránt egy békés, demokratikus keretek között működő, faji és nemi megkülönböztetéstől mentes Afrika kialakítása mellett kötelezte el magát. A két fél kölcsönös partnerségi viszonyát tovább erősíti a demokráciába, az emberi jogokba, a törvény

tiszteletébe, az egyenlőségbe és a szegénység elleni küzdelembe vetett hite és bizalma. Az Unió és Dél-Afrika továbbra is egymás fő kereskedelmi partnerei maradnak az egyre bővülő kooperáció mellett. Az együttműködés olyan területeken valósul meg, mint a környezetvédelem, a klímaváltozás visszaszorítása, az oktatás, a kultúra, a tudomány és technológia, különös tekintettel az infokommunikációs technológiára (ICT), a bűnözés visszaszorítása, a szociálpolitika, valamint a foglalkoztatáspolitikára, továbbá az EU regionális integrációja kapcsán szerzett tapasztalatok átadása.

Milyen együttműködési lehetőségeket lát a Dél-afrikai Köztársaság és Magyarország között? Hogyan alakultak eddig a két ország közötti kapcsolatok különös tekintettel az elmúlt húsz év diplomáciai történéseire?

A Dél-afrikai Köztársaság régóta fennálló, egészen az 1970-es és '80-as évekig visszanyúló baráti kapcsolatot ápol Magyarországgal, mely továbbra is a Dél-afrikai Köztársaság egyik legfontosabb közép-európai kereskedelmi partnere.

A két állam között fennálló kereskedelem terén az elmúlt tíz évben jelentős előrelépések történtek. Napjainkban Dél-Afrika területéről 54 százalékkal több árut exportálnak Magyarországra, mint tíz évvel ezelőtt. A Magyarország területéről Dél-Afrikába importált áruk mennyisége pedig 19 százalékkal emelkedett az utóbbi tíz évben. A külkereskedelmi mérleg tehát Magyarországnak kedvez, ebből adódóan a két ország esetében a kereskedelem terén további fejlesztések szükségesek.

Az 1956-ban Dél-Afrikába emigrált magyar közösség is hozzájárul a két ország gazdasági együttműködéséhez. A dél-afrikai nemzetközi kapcsolatok és együttműködések helyettes minisztere 2012 májusában ellátogatott Magyarországra, ahol miniszterekkel és államtitkárokkal tárgyalt. A találkozó keretében mindkét ország képviselői megegyeztek abban, hogy a felek között már fennálló kapcsolatot állandósítják, továbbberősítik, kiterjesztve az oktatás, kultúra és gazdaság további területeire.

Mit gondol milyen szerepet játszik a Dél-afrikai Köztársaság az afrikai kapcsolatokban, különös tekintettel az Afrikai Unióra? Mi a véleménye a Dél-afrikai Köztársaság világpolitikában betöltött helyzetéről?

A Dél-afrikai Köztársaság külpolitikai szerepvállalása öt egymással szoros összefüggésben lévő prioritás formájában ölt testet. Ezek közül az első az afrikai kontinens folyamatosan kiemelt helyen való kezelése.

A Dél-afrikai Köztársaság elsősorban a kontinens gazdasági fejlődésében játszik fontos szerepet. Ebből adódóan országom azon dolgozik, hogy megalapítsa a Dél-afrikai Fejlesztési Partnerség Ügynökségét (South African Development Partnership Agency – SADPA), mely a fejlődést helyezi a középpontba, mellyel az African Agenda és a Millenniumi Fejlesztési Célok megvalósításának motorjává válhat.

Dél-Afrika elkötelezte magát arra vonatkozóan, hogy hozzájáruljon a kontinensen belüli konfliktusok megoldásához, ezért a kontinensen belüli békét és biztonságot országunk kiemelt ügyként

 Takalani Esther Netshitenzhe

kezeli. 1994 óta a kontinensen megvalósuló békefenntartásban, a harcok utáni újjáépítésben, valamint az infrastruktúra fejlesztésében folyamatosan növekvő szerepet töltött be a Dél-afrikai Köztársaság.

Mit jelent a BRICS tagság Dél-Afrika számára? Milyen, a tagsággal járó előnyökre tehet szert az ország?

Dél-Afrika multilaterális és minilaterális kapcsolatokat épít ki azért, hogy többek közt fejlesztési terveit megvalósítsa. Annak ellenére, hogy gazdaságát és népességszámát tekintve a Dél-afrikai Köztársaság képezi a BRICS legkisebb tagját, mégis biztosítja az afrikai piacra való bejutást, továbbá – politikai és gazdasági befolyásával és tapasztalattal – képes támogatni a kontinensen létrejövő üzleti vállalkozások munkáját.

A BRICS tagság Dél-Afrika előnyére válik a befektetési és kereskedelmi lehe-

tőségek növekedésével, mint ahogy történt az Brazília, India, Kína és Oroszország esetében is. A Nemzetközi Valutaalap (IMF) szerint a BRICS jelentős globális gazdasági növekedéshez járul hozzá az elkövetkezendő három évben.

A BRICS célirányosan a gazdasági növekedést, az iparosodást, valamint a munkahelyteremtést támogatja, mely utóbbi egyébként Dél-Afrika öt nemzeti prioritásának egyikét képezi.

A BRICS és Dél-afrikai Köztársaság 2011 januárjában megújított ENSZ Biztonsági Tanács tagságát figyelembe véve az ország számára előnyös együttműködési törekvések indulnak el a kormányzás globális rendszerében és a globális kormányzásért felelős intézményeiben is.

Jelenleg mindegyik BRICS tag jelen van az ENSZ Biztonsági Tanácsában, Kína és Oroszország állandó, míg Bra-

zília, India és a Dél-afrikai Köztársaság nem állandó tagként.

Mit gondol Nagykövet Asszony a világ-hatalmak, az Európai Unió, az Amerikai Egyesült Államok (USA), valamint a feltörekvő hatalmak, Kína, India és Brazília Dél-Afrikával kapcsolatos külpolitikájáról?

Dél-Afrika kapcsolata az EU-val és az USA-val, valamint az olyan feltörekvő gazdasági erőkkkel, mint Kína, India, Brazília egyre fontosabbá és szorosabbá válik. Ezek az országok egyre meghatározóbb szerepet töltenek be az afrikai békefenntartás és fejlődés területén.

Az EU továbbra is Dél-Afrika legjelentősebb kereskedelmi és fejlesztési partnere maradt. Az USA az eddigiekhez hasonlóan fontos szerepet játszik az Észak–Dél párbeszédben, és jelentős közvetlen külföldi tőke befektető.

Ha a kereskedelmi partnereket különálló országokra bontjuk, akkor Kína minősül a Dél-afrikai Köztársaság legnagyobb kapcsolatának. Országunk folyamatosan tanul az imént említett államoktól. Indiától az infokommunikációs technológiát, Braziliától a szegénység elleni küzdelmet, de leginkább a társadalmi egyenlőtlenségek eltörlése területén tanulunk, és oszthatjuk meg egymással tapasztalatainkat. Továbbra is külpolitikai prioritásunk a fejlett és fejlődő országokkal fennálló kapcsolatok szálainak szorosabbra fűzése.

Hogyan látja a dél-afrikai nők politikai szerepvállalását?

Az országban immáron tizennyolc éve működő demokráciának köszönhetően a

politikai döntéshozatalban jelentős szerepet töltenek be a nők. 1994 előtt alig volt női képviselő országunk parlamentjében. A Dél-afrikai Köztársaság területén élő nők parlamenti szerepvállalása tehát egyértelmű növekedést mutat, a nők parlamenti képviseleti aránya közel áll a 45 százalék eléréséhez. Ma már jelentősebb létszámban vesznek részt a minisztériumok munkáiban is, és a kilenc tartományi vezető közül öten nők.

Minőségi szempontból megjegyzendő, hogy a dél-afrikai nők politikai részvételének köszönhetően jelentős átalakulások mennek végbe a 'gender' ügyek, köztük a nemi egyenlőtlenségek és egyes társadalmi kérdéskörök terén, mint például a helyi lakásigények, egészségügy, oktatás, valamint a nők érdekeinek törvénybe foglalásának tekintetében.

Mely területeken sikeresek az afrikai nők?
Ahogy az már az imént elhangzott, Afrika esetében egyre inkább tapasztalhatjuk a nők politikai szerepvállalásának növekedését. 2012 júliusában egy volt dél-afrikai miniszter asszonyt, Dr. Nkosazana Dlamini Zumát választották meg az Afrikai Unió bizottságának elnökének. Ez az első olyan eset egyébként, amikor a dél-afrikai régióból származó és egyben női képviselő tölti be ezt a posztot.

Afrikában napjainkban az államfői pozíciókat tekintve megemlíthetjük Libéria elnökét, Dr. Ellen Johnson-Sirleaf-t vagy Malawi elnökét, Dr. Joyce Bandát.

Ruanda az az ország, ahol a világon elsőként haladta meg a parlament alsó házában a nők számaránya az 50 száza-

lékot. A Dél-afrikai Köztársaság a nők politikai képviseletét illetően a világ-ranglista első tíz helyezettje között szerepel. A többi kontinensbeli ország is egyre nagyobb hangsúlyt fektet a nők politikai képviseletére és döntéshozatalban való részvételére. A 2010 és 2020 közötti időszakot „az Afrikai Unió nőknek szentelt évtizede” elnevezéssel illeték, valamint az AU Bizottság új elnök asszonya arra próbálja ösztönözni a kontinensbeli hölgyeket, hogy ezt a kijelentést a gyakorlatban is valósítsák meg.

Mit jelent a nők társadalmi szerepvállalásának növelése (gender empowerment) az Ön számára? Milyen politikát folytat e területen a Dél-afrikai Köztársaság?

A dél-afrikai alkotmány, mint az ország alapvető törvénye, gondoskodik a nemek közötti egyenlőség támogatásáról, többek között egy ezzel foglalkozó bizottság felállításával, melynek célja, hogy javítson a nők társadalmi helyzetén. Dél-Afrika nemek közötti egyenlőséget támogató politikája, a Női Egyen-

Takalani Esther Netshitenzhe

jogúság és a Nemi Egyenjogúság Nemzeti Keretprogramja, alapvető emberi jogok által vezérelt elképzelés, mely magában foglalja a férfiak és a nők közti egyenlőséget is.

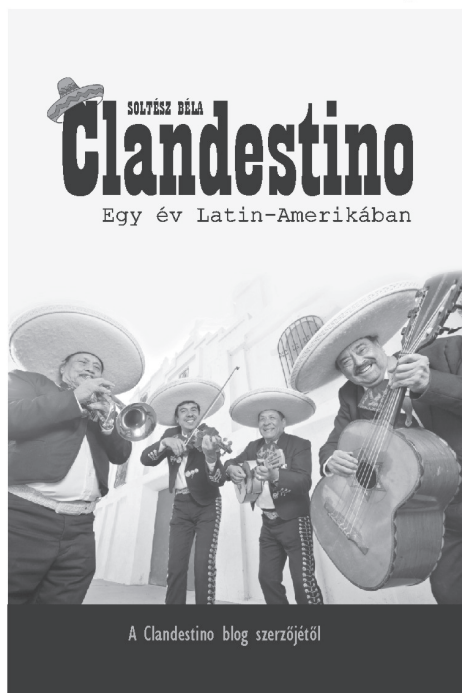
A Keretprogram célja a törvények, jogszabályok, procedúrák és hétköznapi gyakorlatok fejlesztésének irányítása, melyek a dél-afrikai társadalom férfi és nő tagjai számára is egyaránt azonos lehetőséget biztosítanak mind a munkahelyen, mind a közösségekben.

A nemek közötti egyenlőség elsődleges fontosságú Dél-Afrikában, a társadalom pedig tudatában van a törvényalkotás és a különböző programok által támogatott nemek közötti egyenlőség megteremtésének fontosságával.

A Dél-afrikai Köztársaság elnöke, Zuma Elnök Úr a Nők Igazságszolgáltatáshoz Való Joga című rangos, Finnországgal és az ENSZ-el közösen szervezett, 2012. szeptember 24-én megtartott rendezvényen elmondott beszédében bejelentette, hogy Dél-Afrika elkötelezett, hogy 2013-ra megalkossa a Nemek Közötti Egyenlőség törvényét.

Életbelépését követően a törvénytervezet „minden szervezetet, entitást és vállalatot a köz- és magánszférában egyaránt kötelezni fog arra, hogy az alkalmazottak között a nemek aránya 50-50% legyen. Ezen cél elérést és betartásának ellenőrzését a Női Gyermek- és Rokkantügyi miniszter illetékes ellenőrizni.”

Az év legviccesebb utazós könyve!

Soltész Béla

Clandestino – Egy év Latin-Amerikában

Chilében láttam a virágzó sivatagot és a kikötői fókákat, a naplementét a Húsvét-szigeten, a világvégi hegycsúcsokat Patagóniában. Bolíviában hegybetegséget kaptam a sósivatagban és szerencsehozó lámaembriókat vettem a boszorkánypiacon. Peruban egy kecsua indián családnál laktam a Titicaca-tó egyik szigetén, és reszketve vártam a Machu Picchu alatt húzódo szakadéokban a sziklafalnak préselődvé, hogy elmenjen mellettem a vonat. Megmásztam a világ legfiatalabb vulkánját Mexikóban, és a tetejéről láttam az éjszakai marihuána-szüret villódzó fényeit. Megittam rengeteg tequilát, ettem kukacot, szöcskét, hangyát, kukoricapenészt és kaktuszt. Türelemesen vártam, hogy a símaszkos zapatista gerillák megvizsgálják az útlevelemet. Kubában megnéztem Fidel épülő (vagy nem épülő) mauzóleumát, és találok egy orvosból lett parkolóőrrel, aki huszonöt év múltán is az egykor volt magyar szerelmét siratta. Costa Ricában lajhárokra lestem az éjszakai őserdőben, Hondurasban rohamrendőrök elől menekültem, Guatemalában cigivel és rummal kínáltam egy maja istenszobrot egy garázsban rendezett pogány rituálén.

Hát ilyen dolgok történtek velem egy év alatt Latin-Amerikában.

Keresse a kötetet októbertől az Alexandra Könyváruházakban, a független könyvesboltokban és az internetes portálokon vagy rendelje meg a Publikon Kiadótól a www.publikon.hu oldalon.